№ 23. Dodatek osobny przy Gazecie lwowskiej

z dnia 12. Sierpnia 1862.

O czynnościach Wydziału krajowego.

II.

(Ciąg dalszy.)

(Obacz Nr. 22. Dodatku osobnego z r. 1862.)

Do tych pertraktacyj wracamy, a najprzód do funduszów indemnizacyjnych okręgu administracyjnego krakowskiego.

Gdy dzierżący kierownictwo przy krakowskiej Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych p. Radca Namiestnictwa Hailig przybył z Krakowa, odbyła się w drugiej połowie października na kilku posiedzeniach narada w przedmiocie oddania Wydziałowi funduszów.

Narady rozpoczęto odczytaniem i ocenieniem postanowień względem oddania funduszu indemnizacyjnego lwowskiego okręgu administracyjnego.

Gdy Radca Namiestnictwa Hailig oświadczył, że ze strony onej Dyrekcyi nie ma przeciw tym postanowieniom w ogólności nic do zarzucenia, że wykonanie przyjętych postanowień jedynie będzie zawisłem od okoliczności, czyli administracya i zarząd obudwoma krakowskiemi funduszami indemnizacyjnemi we Lwowie jako siedzibie nowej władzy administracyjnej (Wydziału krajowego) złączony będzie, lub nie, Delegowani Wydziału oświadczyli, że, zważywszy wszystkie stosunki, a mianowicie wpływ i kontrolę, jaką Wydział krajowy, wchodzący w miejsce Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych ma wykonywać nad całym zarządem efektami funduszu indemnizacyjnego, nadto uwzględniając tak często zachodzącą potrzebę wydawania do kassy funduszu indemnizacyjnego poleceń przy przepisaniach i winkulacyi, obrot krakowskich funduszów indemnizacyjnych w siedzibie nowej władzy administracyjnej (t. j. Wydziału krajowego) zatem w Kassie krajowej we Lwowie złączony być powinien.

Następnie wszelkie czynności, wszelkie księgi kredytowe i akta, tyczące się obydwóch krakowskich funduszów indemnizacyjnych powinny przy rzeczywistem przyjęciu tychże ze strony Wydziału krajowego od krakowskiej c. k. Kassy Głównej, przeniesione być do Lwowa do nowej Kassy krajowej, która, jak się to przez się rozumie, dla każdego z trzech funduszów zaprowadzi oddzielny zarząd i oddzielne rachunki.

Wszyscy Członkowie Kommissyi uznali potrzebę takiego zarządzenia jako nieodzowne następstwo odnośnych postanowień statutu krajowego, i przystąpili do rozpoznania i ustanowienia onych odrębnych modyfikacyj, jakie przy oddaniu tych dwojga funduszów właśnie z powodu zmiany siedliska administracyi tychże okazują się potrzebnemi.

Pod tym względem rozróżniono:

I. czynności urzędowe krakowskiej c. k. Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, i

II. czynności urzędowe tamecznych Kass funduszów indemnizacyjnych.

Przedewszystkiem zgodzono się na to pod względem obu kierunków, aby wedle możności w sposób najrozciąglejszy uwzględnić tę okoliczność, iż wedle będących w mocy przepisów strony co do krakowskich funduszów indemnizacyjnych mają prawo żądać realizowania pretensyj swoich w Krakowie, a względnie w kassach krakowskich.

Prawo to występuje w ogólności:

a) przy wypłatach kuponów i prowizyj od obligacyj indemnizacyjnych,

b) przy przepisywaniu i wydawaniu obligacyj indemnizacyjnych, tudzież przy wypłatach gotowizną kwot wyrównawczych, naostatek

c) przy spłaceniu gotowizną kapitałów za obligacye wylosowane.

Co do I. Co się tycze czynności urzędowych krakowskiej Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, zgodzono się na to, że wszelkie czynności, tyczące się judykatury w sprawach indemnizacyi w granicach zakreślonych, w Krakowie, a to ze względu, iż krakowska Dyrekcya funduszów indemnizacyjnych istnieje w połączeniu z tameczną krajową Kommissyą do wykupna i regulacyi ciężarów gruntowych ustanowioną, mają pozostać jak dotychczas przy tejże krajowej Kommissyi.

Gdy do tych czynności należy także likwidacya t. j. wymiarkowanie wynagrodzenia za prestacye, które z pertraktacyami indemnizacyjnemi złączone być mają, tudzież wygotowanie odnośnych wyroków indemnizacyjnych, tedy uznano to naturalnem, że z dotychczasowego wydziału rachunkowości w Krakowie, w rzeczach indemnizacyjnych, sprawy administracyjne i sprawy kontroli załatwiającego, dla spraw rachunkowo-administracyjnych odpowiedna ilość urzędników także i nadal w Krakowie zostawioną być ma.

Co się tycze ograniczenia zakresu działania władzy judykatury w protokóle lwowskim szczegółowo wyrażonego, tedy dają się spostrzegać różnice w przeprowadzeniu czynności następujących:

a) W okręgu administracyjnym krakowskim będą do Wydziału krajowego co do kapitału indemnizacyjnego za prestacye poddańcze, przed sądowem przyznaniem kapitału wnoszone podania tylko o assygnacyę renty na rzecz uprawnionego zaległej; bo krakowska Dyrekcya funduszów nie wydaje assygnacyj renty w gotowiznie od wymiarkowanego kapitału indemnizacyjnego, procentowanie zaś następuje od czasu wydania obligacyj indemnizacyjnych na podstawie przyznania sądowego, jak to przepisane w §§. 16. i 17. patentu z dnia 29. października 1853.

b) Względem indemnizacyi za prestacye w dziesięcinach, krakowska władza judykatury będzie do Wydziału krajowego udawać się o wygotowanie obligacyj indemnizacyjnych za likwidowane zaległości w dziesięcinie na rzecz dotyczących plebanów albo funduszu interkalarnego, bo w krakowskim okręgu administracyjnym ściąganie zaległej dziesięciny w gotowiźnie na zaspokojenie uprawnionego plebana lub funduszu interkalarnego nie miało miejsca w drodze kass eraryalnych

i bez pośrednictwa funduszu indemnizacyjnego (jak to dzieje się w byłym lwowskim okręgu administracyjnym), i tu podobnie postępuje się wedle brzmienia §§. 16. i 17. powołanego patentu.

Co do II. Co się tycze czynności urzędowych kass funduszu indemnizacyjnego, tedy porozumiano się co do manipulacyi zachować się mającej, podając sposoby uzupełnienia instrukcyi, przy czem miano na względzie równie potrzebę zachowania ewidencyi, jak dogodności dla stron interesowanych.

Wydział krajowy postara się o to, ażeby o nowych zarządzeniach przed wprowadzeniem ich w życie, interessenci w drodze publicznych obwieszczeń zawiadomieni zostali.

By pertraktacyę uzupełnić, zauważał p. Dr. Hailig, c. k. Radca Namiestnictwa,

1. że summa kapitału indemnizacyjnego, przyznanego w byłym krakowskim okręgu administracyjnym wynosi 30.236.442 złr. 22½ kr. m. k., że dotąd w antypacyach, w rencie i w kapitale indemnizacyjnym zaległej wydano 34,321.660 złr. m. k. obligacyami w imiennej ich wartości, i że plan umorzenia ułożono dla summy 37,067.000 złr. (obacz Dziennik rozporządzeń krajowych dla krakowskiego okręgu administracyjnego, Oddział II. cz. IX. nr. 9. str. 79).

Następnie oświadczył tenże dodatkowo,

2. że oddanie krakowskich funduszów indemnizacyjnych wykonane być może z końcem każdego miesiąca, dalej że koszta na wydatki urzędowe kommissarzów lokalnych w krakowskim okręgu indemnizacyjnym są już ryczałtowo oznaczone, a przeto pod tym względem potrzebnem jest wykazanie takowych tylko co do potrzeb kancelaryjnych i urzędowych Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, tak jak na to zgodzono się względem oddania lwowskiego funduszu indemnizacyjnego i Dyrekcyi krajowej, do wykupna i regulowania ciężarów gruntowych przeznaczonej.

W tym stanie rzeczy celem przyspieszenia oddania w swoim czasie krakowskich funduszów indemnizacyjnych Kommissya uważała za odpowiedne, iżby już teraz zarządzono spisanie potrzebnych na ten cel, a w osobnym odpisie protokółu bliżej oznaczonych wykazów, uważając przytem podobnie koniec roku administracyjnego jako termin ostatni, ile że zmiany później do czasu oddania zajść mogące będzie można potem spieszniej i łatwiej uwidocznić.

Na końcu spisu dostarczyć się mających wykazów załączył c. k. Radca Namiestnictwa Hailig, wykaz urzędników i sług Dyrekcyi funduszu indemnizacyjnego i Kommissyi krajowej, opłacanych z funduszu indemnizacyjnego, tudzież wykaz urzędników lokalnej kommissyi do wykupna gruntów przeznaczonej, naostatek inwentarz rekwizytów i druków.

Względem oddania aktów zgodzono się na to, że akta którychby Wydział krajowy potrzebował, w każdym poszczególnym przypadku u władzy judykatury zażądane być mają.

Pertraktacye, które toczyły się w przedmiocie oddania funduszów indemnizacyjnych, spowodowały nareszcie delegowanych Wydziału krajowego do uwag następujących:

Z przeprowadzonych pertraktacyi wynika, że obie Dyrekcye galicyjskich funduszów indemnizacyjnych, lwowska i krakowska, odróżniają się głównie w dwóch punktach przy assygnacyi rent od kapitałów indemnizacyjnych:

I. Co do indemnizacyi za prestacye poddańcze, c. k. Namiestnictwo jako Dyrekcya funduszów indemnizacyjnych dla lwowskiego okręgu administracyjnego assygnuje wedle ostatecznego buchalteryjnego obrachowania oprócz zaległej renty także wypadającą od kapitału indemnizacyjnego rentę w gotowiznie jeszcze przed sądowem przyznaniem kapitału, gdy tymczasem krakowska Dyrekcya funduszów indemnizacyjnych zwykła przed sądowem przyznaniem kapitału assygnować tylko zaległą rentę (nie zaś także przypadającą dalej rentę w gotowiznie) a dalsze procentowanie, począwszy od dnia obrachowania następuje dopiero po sądowem przyznaniu za pomocą realizacyi kuponów.

II. Co do indemnizacyi za prestacye dziesięcinne, nie wypływającej z związku poddaństwa, c. k. Namiestnictwo jako Dyrekcya funduszów indemnizacyjnych dla lwowskiego okręgu administracyjnego poleca zapisanie likwidowanych zaległości w dziesięcinie do pobrania w gotowiznie od zobowiązanego i następnego oddania uprawnionemu w gotowiźnię, gdy tymczasem krakowska Dyrekcya funduszów indemnizacyjnych także i za likwidowane takie zaległości dziesięcinne zarządza zapłatę obligacyami indemnizacyjnemi. Wedle oświadczeń podanych do protokółu przez obydwóch pp. Kommissarzów rządowych, działających przy Kommissyi w własności oddawców funduszów, takowe postępowanie ma także i na przyszłość być zachowane, tak,

a) że w sprawach pierwszego rodzaju obie władze judykatury powinne będą udać się do Wydziału krajowego o wygotowanie effektów kredytowych i o zaassygnowanie zasądzenych należytości pod takiemi, jak dotychczas warunkami (a więc przed sądowem przyznaniem, lwowska o zaassygnowanie zaległych rent i rentę w gotowiźnie, krakowska tylko o zaassygnowanie zaległych rent), i

b) że w przypadkach drugiego rodzaju ma to być zostawionem władzy judykatury lwowskiego okręgu administracyjnego, zarządzić pobór gotowizny od zobowiązanych i odkazać ją uprawnionemu bez wpływu Wydziału krajowego.

Wszakże Delegowani Wydziału krajowego nie mogli pogodzić się z tą myślą, iżby rzeczone postępowanie w oboim względzie także i na przyszłość bez zmiany miało pozostać, i sądzili się być obowiązanymi, przemówić za pojednaniem modyfikacyj dla wszystkich funduszów indemnizacyjnych w ten sposób,

I. ażeby sprawy pierwszego rodzaju (*a*) załatwiano podług prawideł używanych dotąd w lwowskim okręgu administracyjnym, t. j. ażeby po wymiarkowaniu kapitału indemnizacyjnego oprócz zaległych rent assygnowano także i rentę w gotowiźnie do czasu sądowego przyznania kapitału indemnizacyjnego, i

II. ażeby dla spraw drugiego rodzaju (*b*) było prawidłem postępowanie używane w krakowskim okręgu administracyjnym, t. j. ażeby za likwidowane zaległości dziesięcinne wydawano wynagrodzenie w obligacyach indemnizacyjnych.

Te propozycye wspierają Delegowani Wydziału krajowego, jak następuje:

Co do I. W rachunkowości przyjętą jest bezwarunkowo ta zasada, że czynności obrotu kassowego oparte być muszą na pewnem prawidle.

Przeciw tej zasadzie wykracza się, jeśli przy wydawaniu bieżącej renty z lwowskiego funduszu indemnizacyj-

nego zachowują się inne pryncypia, jak przy zaassygnowaniu takich samych należytości z krakowskiego funduszu indemnizacyjnego, pomimo że te należytości ugruntowane są na zupełnie równych tytułach prawa, i temi obudwomu jednakiemi funduszami jedna i ta sama kassa wedle jednej i tej samej instrukcyi zatrudnić się powinna.

To postępowanie opiera się na duchu całej sprawy indemnizacyjnej, ustaw z dnia 17. kwietnia i 7. września 1848, i najwyższego patentu z dnia 29. października 1853, ponieważ do czasu ostatecznego wymiaru indemnizacyj są właścicielom gruntowym zapewnione zaliczki na rachunek przyszłej należytości w rencie, tudzież wraz z zaliczkami indemnizacyi za powinności urbaryalne dozwolone także trzy-i dziesięcioletnie zaliczki. Gdy po wymiarkowaniu kapitału indemnizacyjnego i przy assygnacyi zaległej renty w obligacyach następuje ostateczne obliczenie co do powyższych antycypacyj, przeto bez równoczesnego zaassygnowania bieżącej w gotowiznie renty od kapitału indemnizacyjnego odpadłby byłym dziedzicom zupełnie aż do odkazania kapitału ów dla prowadzenia gospodarstwa tyle potrzebny zasiłek, który dlań ustawa zapewnia.

Temu zapatrywaniu się, zasadzającemu się na duchu powołanych ustaw, idą w posiłek inne jeszcze względy. Wymiarkowanie i odkazanie kapitału indemnizacyjnego są to dwie całkiem oddzielne czynności urzędowe, których przeprowadzenie różnym organom poruczone, i od różnych prawnych warunków jest zależne, a co do czasu wykonania tychże wielce są oddalone od siebie. Dowodzi to praktyka, że właściciele dóbr uprawnionych, których stan tabularny nie jest w porządku, na sądowe odkazanie kapitału po wymiarkowaniu tegoż, całe lata przeczekać, albo uregulowanie tegoż drogo okupić muszą.

Taż praktyka wskazuje nawet przypadki, gdzie właściciel dóbr uprawnionych ledwie kiedykolwiek przyjść będzie mógł do kapitału indemnizacyjnego, lub że w tym celu tak znaczne musiałby ponieść wydatki, iżby się niemi uzyskane odkazanie nie opłaciło.

W tych przypadkach właściciel dóbr uprawnionych, widząc przed sobą na długie lata zaparty, a może nawet całkiem odjęty dochód z indemnizacyi, nie zaniedba ze swej strony żadnego środka, by ile tylko być może, odwlec wymiarkowanie kapitału indemnizacyjnego, co oczywiście będzie z uszczerbkiem dla funduszu indemnizacyjnego.

Tym jawnym wadliwościom zapobieżonoby wszelako, jeśliby proponowane do I. postępowanie zastosowano do wszystkich funduszów indemnizacyjnych. Nie mogą także przy zwykłem postępowaniu w lwowskim okręgu administracyjnym gromadzić się wypłaty w rentach, jak to koniecznem jest przy wyczekiwaniu aż do czasu wydania obligacyj z kuponami, dla tego też pierwszego rodzaju postępowanie jest w interesie uporządkowanego zarządu funduszem.

Co do II. Z powodu zarządzenia, ażeby zaległości dziesięcinne wypłacano uprawnionym gotowizną w kassach zbiorczych lwowskiego okręgu administracyjnego, zaprowadzono postępowanie oddzielne od zarządu funduszem indemnizacyjnym, wszakże te zaległości nie przestały przeto być przedmiotem funduszu indemnizacyjnego.

Atoli ze stanowiska kontroli podnieść należy, że cenzura tych oddzielnych dzienników o tyle tylko jest możebna, o ile przeprowadzone z tych powodów pertraktacye indemnizacyjne nastręczają ku temu skuteczne podstawy.

Cenzura ta opiera się na wskazanej podstawie tak dalece, że teraz nawet, mimo że ta czynność jest zadaniem c. k. Izby obrachunkowej, kontrola nad rachubą w rzeczach pomienionych zaległości dziesięcinnych należy do kompetencyi Wydziału funduszu indemnizacyjnego, i także później, gdyby te czynności na Wydział krajowy przejść miały, koniecznieby z natury rzeczy pod kompetencyę krajowej Izby obrachunkowej przejść musiały.

Wreszcie używany w Krakowie tryb postępowania zasadza się na dosłownem brzmieniu §. 17 najwyższego patentu z dnia 29. października 1853, wedle którego za zniesione te prawa do pierwszego, po prawomocnym wyroku likwidacyjnym następującego terminu wypłaty prowizyi od obligacyj indemnizacyjnych, renty zaległe w obligacyach mają być wygotowane.

Ani więc niema mowy o wynagrodzeniu uprawnionych gotowizną, bo takowa stosownie do §. 208 instrukcyi głównej jedynie za prestacye poddańcze powinności urbaryalnych za czas od dnia 1. listopada 1847 do dnia 15. maja 1848 może być dopuszczoną.

Naostatek w stanowisku finansowem leży także powód do tej propozycyi, ile że przekazana uprawnionemu gotowizna odbiera się funduszowi, który do niej miał prawo, i ją użyć winien na umorzenie wygotowanych obligacyj wedle planu.

Po ukończeniu osobno prowadzonych rozpraw względem oddania Wydziałowi krajowemu funduszów indemnizacyjnych zgromadzali się w wielu posiedzeniach począwszy od 30. grudnia 1861 Delegowani od Rządu i Wydziału krajowego Członkowie w celu prowadzenia dalszego, już w lipcu 1861 pod przewodnictwem p. Radcy Nadwornego Piwockiego rozpoczętych lecz przerwanych rozpraw, dotyczących oddania funduszów i zakładów krajowych.

Zdało się albowiem Delegowanym Wydziału krajowego, że Ministerstwo stanu pod funduszem krajowym rozumie jedynie fundusz domestykalny, który się przecie już w administracyi Wydziału znajduje, chociaż statut krajowy całkiem inne postanowienia funduszu krajowego dotyczące zawiera. Dalej mają być wyjęte zpod rozpraw sprawy oświaty krajowej, kościoła i szkół, również zakwestyonowano zakres działania w sprawach budowli publicznych statutem Reprezentacyi krajowej przyznanej.

Ponieważ Wydział krajowy trzyma się ściśle postanowień ordynacyi krajowej, przeto Delegaci tegoż, jak to szczegółowo wykazano w protokóle zamkniętym na dniu 15. lipca 1861, nie uważali się za uprawnionych przystępować do dalszych rozpraw przy istniejących powyższych ograniczeniach; przeciwnie uważali to jako obowiązek żądać w tej mierze dokładnego wyjaśnienia.

Zarazem oświadczyli także i przy tym funduszu, że Wydział krajowy wtenczas obejmie fundusze i zakłady krajowe, jeśli te mu bez żadnego ścieśnienia w granicach statutem krajowym określonych, wraz z całkowitą tychże administracyą t. j., władzą wykonawczą i zupełną kontrolą nad niemi oddane zostaną.

Z względu na to oświadczenie zostały rozprawy Kommissyi przerwane, zarazem Kommissarze rządowi zasięgnęli zdania wysokiego c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Prezydyum Namiestnictwa rozporządzeniem z dnia 8. sierpnia 1861, do l. 7761, poleciło dalsze prowadzenie roz-

praw Wice-Prezydentowi Moszowi, który tymczasem z urlopu powrócił, i który przy teraźniejszem rozpoczęciu tychże w skutek zlecenia Prezydyum Namiestnictwa następujące zdanie wypowiedział:

Z oświadczenia Delegatów Wydziału krajowego wypływa, iż Wydział krajowy uważa, jakoby §§. 18., 20. i 21. ordynacyi krajowej zawierały prawidłowe postanowienia, funduszów i zakładów, w zarząd Reprezentacyi krajowej przejść mających dotyczące.

Potrzeba atoli zwrócić na to uwagę, że §. 18. w związku z §. 16. i 17. ordynacyi krajowej, określa tylko prawodawczą Sejmu krajowego kompetencyę; tam bowiem jest powiedziano, które sprawy mają być jako sprawy krajowe uważane, względem których przeto Sejm podług §. 17. ordynacyi krajowej, jedynie do uchwalenia projektów do ustaw jest upoważnionym, że zaś wykonawczą i administracyjną władzę Sejmu określają §§. 20. i 21. ordynacyi krajowej, w których są wyliczone te fundusze i zakłady krajowe, które Sejm ma administrować, i których ma używać.

Ponieważ Wydział krajowy jest wykonawczym i administracyjnym organem Sejmu, przeto przy obecnym stanie rzeczy, z odebranych rozporządzeń Ministerstwa Stanu nie da się wysnuć żadne ograniczenie zakresu działania Wydziału krajowego; gdyż co się tycze oddania funduszów krajowych, to w rozporządzeniu ministeryalnem wyraźnie powiedziano, że oddanie to według wyraźnego postanowienia ordynacyi krajowej żadnym nie podlega trudnościom, i że po należytem zlikwidowaniu za współudziałem c. k. Izby obrachunkowej natychmiast nastąpić może.

Że wraz z temi funduszami wszystkie przywiązane do nich prawne ciężary i zobowiązania, na nową tychże administracyę przejdą, i że póki w prawnej drodze żadna w tej mierze zmiana nie zajdzie, zadość uczynić trzeba będzie wszystkim żądaniom, które ze strony właściwych organów, w granicach preliminarzem określonych postawione będą, — to leży w naturze rzeczy, i nie może być jako ograniczenie uważanem, gdyż jak długo względem czynności, na które łożą się wydatki z funduszu krajowego, nic nowego postanowionem nie będzie, tak długo będą one musiały być na podstawie dotychczasowych postanowień prowadzonemi.

Że wysokie Ministerstwo pod funduszami mającemi być oddanemi nie zrozumiało tylko funduszu domestykalnego, widocznem jest z tego, że stanowy fundusz domestykalny został Wydziałowi krajowemu już przez były Wydział stanowy oddanym, przeto oddanie tego funduszu przedmiotem powtórnych rozpraw być nie mogło, te więc rozprawy oddanie reszty funduszów i zakładów na celu mają.

Jeśli zaś dalej o tych funduszach i zakładach, których przynależność do funduszów krajowych nie jest rzeczą jasną, o których więc niema dostatecznej pewności, czy one do zakresu działania Reprezentacyi krajowej należą, toczyć się mają rokowania, to leży w tem widocznie zamiar rządu, aby Reprezentacyi krajowej przekazać cały konstytucyjny, w niczem nie ścieśniony zakres działania, którego nigdzie Rząd ograniczyć nie chce.

Obustronne więc roztrząsanie i badanie zachodzących rzeczowych i prawnych stosunków jest właśnie dla tego potrzebnem, ponieważ przedmiot takich funduszów i zakładów, jako funduszów i zakładów krajowych nie jest już z góry niewątpliwym.

Obawa Wydziału krajowego, jakoby temuż nie administracya i kontrola dotyczących funduszów i zakładów, lecz tylko kassowe zawiadowanie pieniędzmi funduszów i zakładów oddane być miało, znika, gdy się rozważy, że głównym przedmiotem i zadaniem rozpraw Kommissyi jest ułatwić przejście tychże pod administracyę Reprezentacyi krajowej w granicach jej konstytucyjnego zakresu działania, oraz porozumieć się, czy i gdzie na przyszłość potrzebna będzie interwencya władz rządowych, ażeby korzystne działanie Reprezentacyi krajowej umożebnić, a zarazem raz na zawsze usunąć wszelkie przeszkody w przepowadzeniu spraw i zapobiedz sporom o kompetencyę.

Zadaniem obecnej Kommissyi jest oddanie funduszów krajowych i tych zakładów, które są ze środków krajowych założone, lub z tychże utrzymywane. Rozwiązanie poruszonych wątpliwości względem oświaty krajowej, kościoła i szkół, leży poza jej obrębem, i w tej mierze tylko to tutaj powiedzianem być może, że co się tych spraw tycze, to §. 18. ordynacyi krajowej przyznaje Sejmowi tylko udział w władzy prawodawczej, a rozwinięcie istniejących teraz prawnych postanowień na drodze prawnej przyszłości pozostawia.

Co się zaś tycze przynależności dóbr kameralnych w Galicyi i W. Ks. Krakowskiem do majątku krajowego, to nie można tego pominąć, że pierwotne ich przeznaczenie było w ogóle bardzo różnorodnem. Dalej przytoczone dla uzyskania oddania tychże zdanie, jakoby dobra te przeznaczone były do wyposażenia starostw i wójtostw, więc tem samem tworzyły fundusz do pokrycia kosztów administracyi i sądownictwa w kraju, właśnie przeciw oddaniu tych dóbr mówi, ponieważ skarb Państwa ponosi koszta administracyi sądowej i politycznej kraju, i dla tego właśnie inkameracya tych dóbr nastąpiła.

Co się zaś tycze fundacyj prywatnych uważanych za fundacye krajowe, to postanowionem zostanie w rozpocząć się mających rozprawach, które z nich Wydziałowi krajowemu oddane być mają.

Po tem przemówieniu zauważał pan Wice-Prezydent dalej, że powinno się przystąpić bez zwłoki do dalszych rozpraw, gdyż jak się samo przez się rozumie, pozostawioną będzie Członkom Wydziału krajowego wolność objawienia w imieniu Wydziału krajowego życzeń i przypomnień uzasadnionych, które w razie, gdyby przez Kommissyę rozwiązanemi być nie mogły, w tym celu wyższej instancyi do wiadomości podanemi będą.

Wreszcie dodał, że byłoby to wskazanem, pojedyncze rubryki funduszu krajowego osobno roztrząsnąć, ponieważ każda z nich ma swoje odrębne stosunki, które osobno uwzględnione być powinny; dalej że sposób, jaki zachowany być ma przy przejściu poszczególnych przedmiotów na Wydział krajowy, postanowić należy; również powinno być określonem i stale oznaczonem stanowisko Wydziału krajowego względem władz rządowych, niemniej określony zakres działania Namiestnictwa i Wydziału krajowego w sprawach funduszu krajowego i jego części składowych; wreszcie potrzeba wyrzec, jak dalece czynności tego funduszu dotyczące, a dotąd przez c. k. Izbę obrachunkową wykonywane, ścieśnione być lub zupełnie odpaść mają.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Rudyński**. Z c. k. galic. Drukarni rządowej.